

สาวิณี ขอนแก่น 2557: ลิลิตจันทกินนร: การศึกษาเชิงวิเคราะห์

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย) สาขาวิชาวรรณคดีไทย ภาควิชา

วรรณคดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์เสาวณิต วิจารณ์, อ.ด.

207 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาเรื่องลิลิตจันทกินนรจากต้นฉบับเอกสารตัวเขียนที่ยังไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ ประเด็นศึกษา ได้แก่ สมัยที่แต่ง ผู้แต่ง จุดประสงค์ในการแต่ง จันท์ลักษณะการปรับเปลี่ยนอรรถกถาจันทกินนรชาดกมาเป็นลิลิตจันทกินนร กลวิธีทางวรรณศิลป์ ลักษณะร่วมของลิลิตจันทกินนรกับวรรณคดีสมัยอยุธยา การส่งอิทธิพลให้วรรณคดีสมัยหลัง และคุณค่าของเรื่องลิลิตจันทกินนร

ผลการศึกษาพบว่า ลิลิตจันทกินนรที่มีมาจากอรรถกถาจันทกินนรชาดก เป็นวรรณคดีสมัยอยุธยา รัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราชซึ่งไม่ปรากฏนามผู้แต่ง การปรับเปลี่ยนเรื่องจากอรรถกถาจันทกินนรชาดกก็มีกระบวนการสร้างสรรค์จากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเป็นวรรณคดีร้อยกรอง ได้แก่ การดำเนินเรื่องโดยยึดโครงสร้างของอรรถกถาชาดก ประกอบด้วยปัจจุบันวัตถุ อดีตวัตถุ และสโมธาน แต่มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา ได้แก่ การเพิ่มและเปลี่ยนแปลงรายละเอียดเนื้อหา การเพิ่มตัวละครและเหตุการณ์ รวมถึงการแทรกบทพรรณนาตามขนบการประพันธ์วรรณคดีร้อยกรองของไทย ซึ่งยังคงรักษารายกาศของเรื่องทางพระพุทธศาสนาไว้ นอกจากนี้ กวีมีกลวิธีการสร้างตัวละครพระนางพิมพาและนางจันทกินนรีให้แสดงสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกและแสดงบทบาทในฐานะภรรยาและมารดาตามแบบผู้หญิงในอุดมคติเด่นชัดกว่าที่ปรากฏในอรรถกถาจันทกินนรชาดก

ลิลิตจันทกินนรมีกลวิธีการปรุงแต่งคำ ความ และเสียง ทำให้เรื่องมีความงดงามทางภาษาวรรณศิลป์ วรรณคดีเรื่องนี้มีลักษณะร่วมกับวรรณคดีสมัยอยุธยาหลายเรื่องและยังส่งอิทธิพลให้แก่วรรณคดีสมัยต่อมา ลิลิตจันทกินนรจึงเป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าและมีความสำคัญเรื่องหนึ่งในประวัติวรรณคดีไทย

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก